

28 грудня 2018 року, м. Тернопіль

"+" – наявність певної властивості у програми

"-" – відсутність певної властивості у програми

"±" – характеризує випадок, коли про наявність даної властивості можна стверджувати з певною неточністю

* – данні станом на 15.11.2018 р., вартість програмного продукту вказана приблизна та може коливатись залежно від набору компонентів в пакеті послуг, локальної/мережевої версії продукту та відповідно кількості робочих місць.

Отже, найбільш функціональною є програма «Audit Expert» фірми Про-Інвест ІТ, адже крім розрахунку коефіцієнтів і побудови графіків, які роблять майже всі програми, дана програма містить значну кількість моделей для аналізу фінансового стану, з її допомогою можна провести порівняння значень фінансових показників з показниками підприємств-лідерів. Поряд з цим, з огляду на значну вартість даного програмного продукту, придбати його можуть виключно великі підприємства. Для менших підприємств оптимальним варіантом можуть бути програми «АБФИ-предприятие» фірми Вестона та «Финансовый аналитик» фірми ІНЕК.

Таким чином, використання українськими підприємствами програмних продуктів в аналітичній практиці надає суттєву допомогу аналітикам в оцінці фінансової безпеки підприємств в умовах застосування комп'ютерних технологій. Проте дане програмне забезпечення має високу вартість. Крім цього необхідною умовою їх використання на сучасному етапі є необхідність доопрацювання та відповідної адаптації їх до потреб та особливостей діяльності конкретного підприємства. Тому перспективами подальших досліджень є розробка прикладного програмного забезпечення на базі Microsoft Excel із застосуванням сучасних методологічних підходів для підвищення ефективності та точності оцінки фінансової безпеки підприємства.

Список використаних джерел

1. Давиденко Н.М. Методологічне забезпечення проведення аналізу фінансового стану підприємств // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2003. – № 4(26). – С. 92–98.
2. Івахненко В. М., Горбатюк М. І., Львовчкін В. С. Економічний аналіз : [навч-метод. посібн. для самост. вивч. дисц.]. – К. : КНЕУ, 2006. – 176 с.
3. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : [монографія]. – К. : КНЕУ, 2001. – 387 с.

Коростіль Л.

магістрант

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРІЇ

Організація внутрішнього контролю бюджетних установ в умовах централізації бухгалтерської служби є одним із найскладніших видів діяльності керівництва Централізованої бухгалтерії дошкільних навчальних закладів Тернопільської міської ради. Рациональна організація внутрішнього контролю в Централізованій бухгалтерії дошкільних навчальних закладів Тернопільської міської ради дає можливість визначити, наскільки ефективно здійснюється в дошкільних навчальних закладах процеси виховання, як

28 грудня 2018 року, м. Тернопіль

відносяться до своїх функціональних обов'язків не тільки педагоги, діяльність яких контролюється, але й керівники дитячих садочків.

Здійснення внутрішнього контролю потребує від керівництва централізованої бухгалтерії та інших працівників, які залучені до контролю, теоретичної й методичної підготовки, а також компетентності від керівництва, одночасно й відповідальності при прийнятті рішень за підсумками контролю.

Система внутрішнього контролю централізованої бухгалтерії повинна бути спланованою планомірно й ціленаправлено, доцільно обґрунтована й всебічно проаналізована, а його результати – повинні бути основою для прийняття оптимальних управлінських рішень [1].

Структура внутрішнього контролю повинна здійснюватися за компонентами і їх стратегічними елементами [3]:

1. Внутрішнє середовище: філософія управління ризиками; культура сприйняття ризику; єдність та етичні принципи; прагнення до компетенції; філософія управління та стиль роботи; організаційна структура; розподіл повноважень та відповідальності; кадрова політика і практика;

2. Формулювання цілей: стратегічні цілі; операційні цілі; план заходів по реалізації цілей.

3. Оцінка ризиків: невід'ємний та залишковий ризик; ймовірність виникнення і вплив; методології та техніки; кореляція.

4. Реагування на ризик: визначення заходів реагування на ризики; оцінка можливих відповідей на ризик; вибір відповідей на ризик.

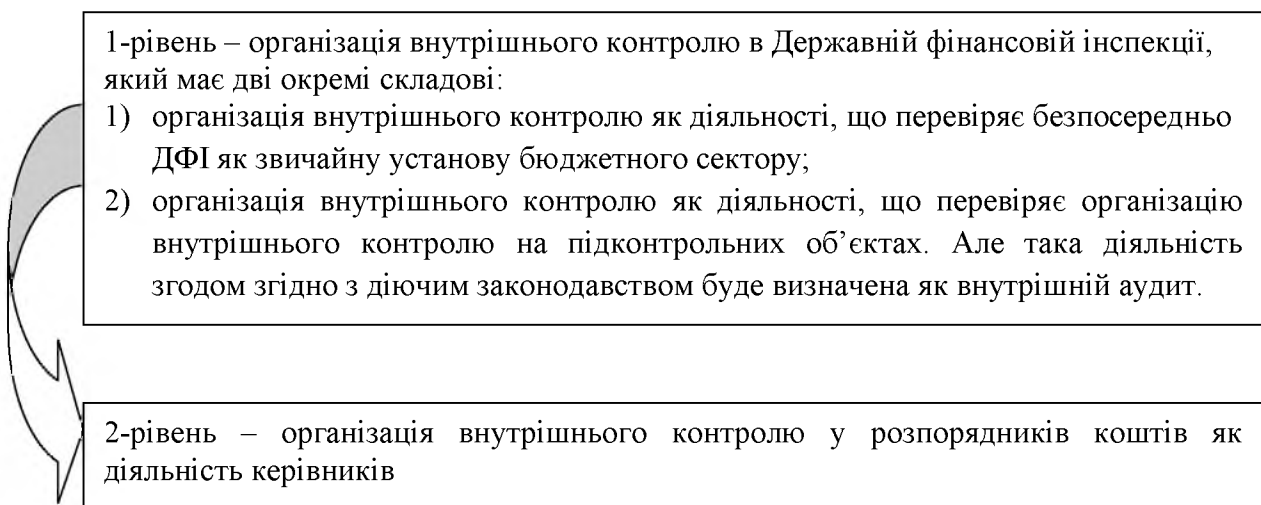
5. Засоби контролю: інтеграція з заходами реагування на ризики; види контрольної діяльності; загальні контролю; додаткові контролю; специфіка діяльності установи.

6. Інформація та комунікації: інформація; стратегічні та інтегровані системи; зв'язок.

7. Моніторинг: окремі оцінки; безперервна оцінка.

8. Узагальнення результатів: Допустиме значення; Критичне значення; Межі відхилення; Оцінка впливу.

Враховуючи вищезазначене можна сформувати графічне зображення моделі організації внутрішнього контролю в бюджетній установі (рис. 1.).

Рис. 1. Рівні організації внутрішнього контролю

Завдяки внутрішнього контролю здійснюється перевірка [4]:

28 грудня 2018 року, м. Тернопіль

- співвідношення кількості осіб, які підвищили кваліфікацію за освітньо-професійними програмами, до кількості працівників, які мають підвищити кваліфікацію поточного року за освітньо-професійними програмами;
- співвідношення кількості звернень, заяв, скарг громадян, які надійшли в установу бюджетного сектору порівняно із аналогічним періодом минулого року;
- рівень достатності прикладного програмного забезпечення інформаційно-аналітичної системи установ бюджетного сектору;
- рівень виконання боргових зобов'язань установ бюджетного сектору;
- рівень відповідності бюджетного фінансування потребам бюджетних установ;
- рівень забезпеченості фінансовими ресурсами загального фонду;
- рівень забезпеченості власними фінансовими ресурсами спеціального фонду;
- виконання планових програм та заходів.

Організація внутрішнього контролю має декілька етапів

Організаційна розробка моделі внутрішнього контролю для кожного структурного підрозділу або в загальному для цілої установи чи організації:

1) Розробка організаційної схеми внутрішнього контролю, яка повинна включати втілення контрольних функцій на всіх рівнях від адміністративного до рядового (кожного працівника зокрема). Як свідчить світова практика, кожний організаційний рівень контролю окремої установи має свою особливість і не може бути притаманний для всіх організацій бюджетного сектору загалом;

2) Розвиток конкретних форм організації внутрішнього контролю, беручи до уваги особливість структури установи. Є дві форми внутрішнього контролю – централізований і децентралізований. В централізованій формі внутрішнього контролю контролерами є в основному бухгалтери і основними напрямками для проведення контролю є облікові дані. Проте найкращою формою організації внутрішнього контролю є децентралізована. Коли керівник контрольної служби має пряме відношення до менеджменту організації – він має можливість правильно встановити цілі та основні напрямки проведення контролю.

Отже, внутрішній контроль установ бюджетного сектору – це набір елементів взаємопов'язаних та взаємозалежних, які спрямовані на виконання контрольних функцій з метою комплексної перевірки стану виконання бюджетних програм та ефективності використання бюджетних коштів.

Список використаних джерел

1. Бурденюк Т.Г. Особливості діагностики фінансово-майнового стану установ державного сектору економіки / Т.Г. Бурденюк // Економіка, підприємництво та бізнес-культура: трансформації в умовах розвитку інновацій: матеріали міжнар. наук.-прак. конф. – Херсон, 2015. – С.204-206
2. Дошкільна освіта України у 2017 [Текст]: стат. бюл. Ф-85-к. «Звіт постійного дошкільного закладу освіти за 2017 рік» / Держ. комітет статистики України. – Київ: [б. в], 2018. – 72 с.
3. Іванова, І. І. Державний фінансовий контроль [Текст]: Парадигми розвитку: монографія / І. І. Іванова. – К.: Академвидав, 2010. – 168 с.
4. Контроль у бюджетних установах [Текст]: Підручник. – Х.: ВД «ІНЖЕК». – 2010. – 408 с.
5. Хаблюк, О. Аудит ефективності використання бюджетних коштів : проблеми та перспективи [Текст] / Оксана Хаблюк, Світлана Яцишин // Облік як інформаційна система для економічної безпеки підприємств в конкурентному середовищі : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [м. Тернопіль, 25-26 листоп. 2010 р.] / редкол. : Я. Д. Крупка, М. С. Пушкар, П. Я. Хомин [та ін.] ; відп. за вип. М. С. Пушкар. – Тернопіль : ТНЕУ, 2010. – Ч. II. – С. 101-106. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/12795>.

6. Хаблюк О. А. Аудит ефективності в системі державного фінансового контролю, його сутність та необхідність упровадження в Україні / О. А. Хаблюк, С. Р. Яцишин // Економіка і суспільство. – 2017. – № 10. – Режим доступу : http://www.economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/140.pdf.
7. Яцишин С. Р. Державний фінансовий контроль виконання бюджетних програм: форми та методи / О. Хаблюк, С. Яцишин // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; ред. кол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2011. – Вип. 9. – Частина 1. – С. 351-353. Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/16919>.

Корогаев С.Л.

доктор економічних наук, професор
директор аудиторської компанії ЗАО «АудитКонсульт»
г. Минск, Беларусь

АУДИТ В БЕЛАРУСИ: ВЫЯВЛЕНИЕ И ПРЕДУПРЕЖДЕНИЕ ДЕМПИНГА

С введением в действие с 1 января 2014 года нового Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности» количество организаций, подлежащих обязательному аудиту, сократилось в несколько раз, что объясняется повышением критерия выручки для обязательного аудита с 600 тыс. евро, который действовал до названной даты, до 5 млн. евро.

Именно такое существенное сужение рынка аудиторских услуг усилило борьбу аудиторских компаний за клиентов, в том числе и путем демпинга.

В борьбе за уменьшившиеся объемы вопросы качества аудита, как показывает практика, отошли на второй план – аудиторские компании и аудиторы – предприниматели любой ценой пытаются заполучить клиента, что обеспечивается прежде всего сокращением трудоемкости работ, формальным проведением аудита по целому ряду обязательных объектов проверки, использованием в ходе проверки неквалифицированного, а потому и более дешевого, персонала.

Анализ рейтинговых показателей работы 28 национальных аудиторских компаний по итогам за 2017 год [1] показывает, что годовой объем выручки от проведения аудита, приходящийся на одного аудитора, колеблется в среднем от 17 тыс. до 222 тыс. белорусских рублей (или в пересчете в доллары США по актуальному курсу – от 8 до 105 тыс. USD). Указанное свидетельствует о более чем 10 – кратной разбежке в стоимости аудиторских услуг. Если из указанного рейтинга исключить первые четыре компании, входящие в международные сети и выполняющие в основном аудит по МСФО, то разбежка в годовой выработке на 1 аудитора будет существенно меньше – от 17 до 105 тыс. белорусских рублей (или от 8 до 49 тыс. USD).

Остановимся на проблеме демпинга, рассмотрев результаты тендера на проведение аудита одного из крупнейших белорусских предприятий.

Заказчиком аудита в качестве одного из основных требований было выдвинуто условие 80-дневной отработки на объекте – именно за столько дней, по мнению заказчика, возможно проведение качественного аудита. Победителем тендера была выбрана компания, заявившая минимальную цену на оказываемую услугу в размере 6,4 тыс. долларов США (USD), т.е. стоимость одного человеко-дня аудита составила 80 USD.

Чтобы оценить обоснованность заявленной стоимости одного человека-дня, мы составили калькуляцию стоимости аудиторских услуг, оказываемых типовой аудиторской компанией, имеющей численность 12 человек, в т.ч. 6 аудиторов.